

MARCZIUS TIZENÖTÖDIKE

Szerda

179. szám.

Pest, October 11. 1848.

Nem kell táblához politika.

A Marczius Tizenötödike politikai hirlap October—decemberi évnegyedre előfizetheti helyben egyedül a Kiadónál, 2 ft. 30 kr. postán mindennap borítékba küldve 3 frt. 30 kr.

Egy hónapos előfizetést csak helyben egyedül a Kiadónál s a hónap első napjától számítva 1 forintjával fogadjunk el.

Hirdetések egy háromszor hasábozott sorért, vagy ennek helyéért 2 kr. pp. fizettetek.

Pest October 11.

Bécsből se posta, se gőzhajó, sem bár melly alkalmom honnan valamit újabb tudósítást meríthetnénk.

Beszélték ugyan, hogy a bécsiek már meghívták segítségül a magyar tábornokot, de ez a bécsiek szó igen határozatlan. Nem lehet tudni, ha valjon ez alatt a nemzeti gyűlést értik e, vagy pedig a népet.

Feszülten várjuk mi fog történni oda fent.

Mi fog történni ama nevezetes indítvánnyal, melly szerint az osztrák-habsburgi ház a birodalom földéről száműzetik?

Még annyit sem tudánk ki az indítványozó, ki é a dicőség ezen czimét nyílt szívvel bavianál a hohe Versammlung tanácskozásai között.

Annyi bizonyos, hogy illyen indítvánnyal nem igen merne akárcsak is előállni, ha csak nem ismernék a főváros hangulatát, nem volnának meggyőződve, hogy a nép a tanácskozások alatt a palotát körül fogja állani, vagy plane besont a terembe mint Parisban február huszonnegyedikén.

Ujságaink tehát nincsenek.

Használjuk fel tehát a perczeket egy kis elmélkedésre, ezen thema felett, mi csoda lény a világon egy király, s huzzunk hozzá egy következőt a magyar királyra.

Király, császár, nagyherceg, ez mind egy huron pendülő átok a hazán.

Minden ember egyenlőnek születik, a király sérthetlen, s ez az egyenlőség eszméjét a leggyalázatosabban megszegője.

Vannak abszolút királyok, vannak constitutionálisok. Erre azonban azt mondja a spanyol közmondás:

Los mismos perros, con otros colares.
(Ugyanazon kutya, csak hogy más nyakra-
valóval.)

A constitutionális királyság, egy ostoba transaction a zsarnokság, s a népszabadság között.

Ha a nép erős, s az alkotmányos élet átment a gyakorlati mesőre, akkor a király egy valóságos figura, egy igazi hárszabó, s megkoronázott fataskó, legfeljebb annyit külső szemek egymástól, hogy az élő király borsaszőlőnek pénzbe kerül, a fatuskó királyt pedig be lehetne zárni egy üres kamrába, s csak ünnepélyes alkalmakkor kellene kitenni egy ablak erkélyébe.

Az abszolút királyokról természetesen nem is szólunk. Efféle harabaszoknak jelenleg már Európában sehol sincs kelete.

Világos tehát, hogy a királyság soha sem lehet hasznos institutio.

Az abszolút király magában véve egészen a constitutionális pedig a hazára nézve, hogy sokat nem mondjunk legalább és felesleges.

De bár csak egy volna, hogy a király az alkotmányos háttérben csak felesleges. Akkor még csak megjárna a császárságnak, megjárna a császárnak mint az angol alháttérben az elnök parokája, a felháttérben a gyapjúszál, mint a láblábránál a telintetes nemes és vitéz névzet.

Hanem az a baj, hogy ezen czifraság kgyetlenül drága. Nem más mint arannyal és ezüsttel hízalni és tönni egy ingyen élet.

A földkerekségen könnyebb mulatságosabb, és kellemes hivatal nincs a királyságnál, és még is magát egyedül a királyt jobban fizetik az ország valamennyi tisztviselőinél.

Aztán ha még is a királyságot valamely nagy hazafi az ország legkitűnőbb embere nyerve el, akkor legalább csak meglehetne érteni a nagy fizetést. De uramfia a király ezen fényes életbe csak egy az ógból pottyan bele. Legyen okos, vagy szamar, becsületes ember vagy hucozful, mind egy: ő történelesen a trónra született, ő az ur ő sérthetelen, ővé minden dicőség, s a nép közül az tartja magát legboldogabbnak ki neki legtöbb szolgálatot tehet.

Egy illyen ingyenélő, az, mellyért a népek milliói naponta elmondják: Előtünk a király-é. És ezt meg is tessik.

Jösztek elő ti királyok, s álljon ki a világ elébe egy közölet, ki a népért meghalt volna! — Soha egy sem!

Zombelai azt igenis tudnak, s ha őket valamely országból kikergetik, a külföldön mind megannyi millionairekként tűnnek fel.

Ha az isten igazsága megadná, hogy a bécsiek az osztrák háznak kitennék szűrőt, akkor állna meg meg szemünk, szánk, hogy milyen irgalmatlan nagy vagyona van ezen háznak.

És milyen vak ez a nép.

És honnan van az, hogy mindezek ellenére, dacára és botrányára a józan észnek, a királyok mind eddig fen tudták tartani hatalmukat.

Figyelmet kérünk olvasóinktól mert a királyság ellenében a legélesebb argumentum az, ha elszámoljuk mind módokkal és eszközökkel lehetett ezen iszonyatos institutio Európában fenntartani.

A legelső eszköz a népet bigottságban nevelni. Az mondani nekünk, hogy a királyok isten kegyelméből uralkodnak, hogy a korona valami szent jószág.

A magyar királynak a latinban ez volt orzma sua sacratissima majestas! — Méj pedig ha aknének azon szentséges pártot bőségsébe iróztató dolgokat láthatunk az alatt. Ott a hit-szegés hamis ígértek. Ott vannak a pártiszesobéba mindenre doloztatások, mellyekből a historiograph elő fogja adni, hogy egy király rebellisták declarat egy embert, az ország a szentnek hit szónak hit, hit, nem kényszerű erőszakra s mindon ezen rebellisták törvényi szabadságot, a nemzetiséget meg dönteni szorogul. Ott he az országba, ezen király, a rebellisták kedvesek: embe-
rnek nevezik, sőt azon parcsóban, midon ezen rebellisták a főváros-hoz hat órányi közelségig ver-
gődik a harcok, a fegyveresek megtörése
át, becsületlen lett egyért, sőt azent felségül (1) személyének teljhatalma: kgyteljővé neveti ki.

Illyenek rejlenek a sacratissima majestas kö-
penyegé alatt. A nép pedig mint második istent mind eddig úgy imádta őket: szivből imádkozott értők és elhitte, hogy a mi e földön, vala jó, helyes, igazságos, könyöröltes törtétek, az mind a király legfőbb kegyelméből származik.

A hízolgók a király tetteire a legbiztosabb phrasisokat gyártottak. Utóbbi levelében is azt mondja a király, hogy ő mindentek mit ott megírva vannak a legkegyelmesebben rindellé.

A szegény nép a „legkegyelmesebb” kifejezést betű értelmébe vette, mert nem tesz fel szűri körül is olyan szemtelenséget, hogy midon valakivel gonoszat követ el, akkor kegyelmeztől há-
széljen.

Az ember hóba hóba elkövet emberlétén egy kis méltánytalanságot. Gyűlölk vagyunk mindnyájan. De azt nem mondja senki megaró, hogy én a szomszédomat legkegyelmesebben agyon-
üttem, én a mezőrt egy utasnak lovát legkegyelmesebben elloptam.

Hanem a király akármit tesz, azt mindig vele született kegyelmeességével fogja teszi.

A népet, így nevelték.

Azonban egy kicsit a királyok nagyon kezdtek rugdalozni, sokkal jobban mint a menyire a szent István palástja terjedt, s a nép meglátta a király némelly részelt saját meztelenségében és úgy fejnylott szemé, hogy szinte pukkant bele a pilléja.

És lehet is lehet hallani a nép között a királyra felséges phrasisokat, hallani gyönyörű neveteket.

Oda jutottunk, hogy a nép saját kárán ugyan de még is megtanulta hol van a sok rosznak mi őt éri kuforrása.

És ez már roppant nyereség. A royalismus egyik támasza, a népnek ostobaságában nevelése mindörökre megbukott.

Sok faluban, ha a pap a királyért imádkozik a nép morog és békétlenkedik.

A royalismus második támasza az aristocrazia. Ez pedig nem egyéb, mint megannyi kiskirályság.

A királyok tudták, hogy vannak a világon okos emberek, ezeket meg kellett nyerni, ezeket érdekükbe kellett vonni.

És a hol király van, ott körülte összegyűlnek a czifra hintosok, az aranyos ruhás családok, a paloták.

De ezekről már máskor többet mondtunk.

Harmadik támasza a királyságnak, a felsősérséti bűnének mesterkélt feltalálása.

Egy szót mondtunk csak mellyet senki sem fog megczáfolhatni.

Nem de az a mit a király az utóbbi napokban tett az család, az a legnagyobb esztű szegés?

Ezt ma mindenki látja.

És próbálta volna ezt valaki néhány nappal emegy világosan kimondani. Fejével játszott volna. Valamiat nekünk is fejünkbe kerülhet az igazság ilyen tiszta kimondása, ha valahogy az országban a zsarnoki hatalom újra felüthetné sátorát.

Ime a királyságot csak olly eszközök tartják fel, hogy biz az igazságot kimerik mondani, halálos büntetés alá fogatnak.

Gyönyörű institutió az mellyről az igazság elmondása az ember fejébe kerül. A terrorismus soha iszonyatos alakban nem uralkodik, mint a királyság alatt.

Kossuth Veselényi alig mondtak többet, mint hogy a király palástján egy pontnyi szakadás van s halálra kérték őket, szerencsére, hogy megérték vele, hogy tömlöczre hányattak.

Isten őrizett volna valamely keményebb igazságot kibökkenteni.

Most azonban a vélemény szabadságnak megnyitak kapni, ám használjuk fel az időt mellyben az ember keblét feltárhatja...

Századok óta nem volt a magyarnak e szerencséje csak most.

Legfeljebb a színházokban hallottunk egy pár borsosat oda mondogatni valamely királynak, és sokan azt gondolták, hogy ez csak a régi királyokra szól.

A mostaniak még rosabbak. 1848ban a francia király, a nápolyi, a berlini a bécsi mind csufosan kimutatták foguk fehérét.

Most is úgy van mint régen. Most is egy embernek szészelyetől és hiúságától függ a milliók sorsa. Ez a gonosz kuforrása, ezt kell kiirtani, s minden jól lesz.

Csanád, Szathmár, Bihar és Békes megyék Népehez!

Atyámfiai, Véreim!

A kétkedők és kicsinhitűek kétségbe esve felkiáltottak, hogy „oda vagyunk! el vagyunk veszve!” Kossuth azonban bizva a magyar nemzet erejében és lelkesedésében így szólott:

„Megálljatok! én ősmérem a magyar népet, ősmérem tiszta lelkét és szent haza szeretetét, de ősmérem vitézségét is, azért azt nem türhetem, hogy róla valami olyan mondassék, mi úgy hazaszeretét, mint vitézségét kicsinyítőleg rágalmazná. Várjatok én elmegyek és megnézem, ha olyan gyáva és kislelkű e a nép, hogy hazáját veszni hagyja, vagy pedig olyan lelkes és tette kész, millyennek én hiszem.

És elindult bejárni a Dunának s Tiszának partjait, és felhívni a népet, hogy mentse meg életét, vagyonát, szabadságát, vagy is mentse meg a hazát, mellynek földjében atyáinak szent hamvai nyugosznak, mellyen élni és meghalni vagy és unokáinak boldogságát reményli s keljen fel tömegestül s nyujtsa ki fegyveres karjait, hogy csak látásától is fusson meg a szemtelen egérsereg, melly az alvó oroszúlanylal paczkázatait vélt.

S a kicsinhitűek és csüggedzők már is felháborodva állanak, mert az utjában talált tette kész haza szeretet — nem csak az ő kétkedésén de saját fogalmán is felülemelkedett.

Mint a hegytetőről megindított hógomely szüntelen nő, s hengergödötében mind nagyobb és nagyobb, olyan volt a tiszepartjain talált nép, mellynek telőpontra jutott lelkesülését, az Istennek hatalmas keze — általa megindítván, az a hazaszeretett tiszta fahér havában odább és odább hengeredve, a harcivágyának és minden áldozatrai készségnek olly óriási nagyságára nőtt, miként roppant erejével okvetlen szétzúzand minden ellentállást, mellyet elébe a gonosz szándok emelt.

Pedig még csak három megyében fordult meg és csak a Tisza népét kérte föl ellenálhatatlan szava.

„Tovább megyek! — szólá ő hozzánk környeztetéhez — megnézni Bihar-t, a puszták lelkes magyar várossával, felszólítani Békést, hogy nevének értelmét most megtagadva ne türje békével azt, hogy megsemmisítessék a magyar és emlékeztetni ősi szép nevére Csanádot, mellyet egyik ővezérünk horda, s megkérdeni Szathmárt, ha akarja-e, hogy szép és gazdag földje, sivalaggá dulassék? elmegyek, megnézni, ha valjon a kétkedők és kicsinhitűek csüggedését akarja-e Bihar, Békes, Csanád és Szathmár megczáfolni.

Igy szólott ő s már utiterve készen volt, midőn futár érkezék Pestről és hírül hozá, hogy Jellachich — a fegyverzünet ellenére — gyáván és hitszegőn állomását oda hagyva, megszökött s Győr felé vonul, itt akarván átkelni a Dunán, hogy magát vagy német segítséggel erősítse, vagy a felső megyékbe vehesse, hol a nyelvrokon népeknél támogatást találni reményli, de egyszersmind parancsot hozza neki a futár a nemzet nevében, hogy süssen, Pestre mert szükség van rá.

És ezért nem mehetett most még hozzátok, hogy a becsületes magyar szemeitekbe nézve, megkérdezhesse, ha lehet-e az, hogy a magyar

saját hazájában szolga legyen? s ha nem lehet, hogy felszólítson, miként hát tenni kell, hogy ne lehessen.

De nem akart, nem tud a nélkül felhagyni hozzátok tervezett utjával, hogy legalább tudtal ne adja, miszerint jönni akart, de hazánk java, most e perczen, másfelé szólítja, s hogy megmondja miként a mi halad az el nem marad, s hogy eljön tán előbb mint gondolnátok.

Azért meghagyja nekünk s másoknak, hogy mondanok és írrok meg, mit ő a art élő szóval mondani néktek, s mi abban áll, hogy keljen fel minden, ki csak karját bírja és keblében becsületes szívet bír, a haza védelmére és az ellenség megsemmisítésére.

Hisz nektek nincs is szükségtök kézre, melly kebletök hazafiságának hurjait megillessen, mert hiszen azok ugyis a legszebb hangokat adják és seregeitek a harc véres mezején már diadalmasan is állottak. Néktek csak inteni kell, hogy mit tegyetek és meg lesz tőve!

Fel hát! a gyáva és hitszegő Jellachich rabló csordája fut, mert csak addig tudá bátonnak látszani, míg hitvány kérdéssel beérhető, de alig villogott a magyarnak kezében hitvelyéből megszabadult meztelen kardja, a némes aczél tükrében megpillantott nyomorultságának tudatában, szalad árkon és berken át menekülést keresve.

Azért utánna magyar nép! vágd és öld, pusztítsd és irtsad a rabló csordát, elül és hátul, jobbról és balról, éjjel mint nappal.

Amott Baranyában volt egy ellenséges tábor, egy Roth nevű árulónak vezérlete alatt, ez is megadta magát életre halálra. Így alázódik meg a gázság mindenfelé.

Kaszáljátok le a hitvány gyomot, a nyomorult bogáncs csoportot, mindénütt hol ellentáll, hogy ne maradjon belőle még hirmondó se.

Semmi egyezkedés az árulókkal, kik összeesküdtek a magyar nemzet ellen! —

A ki minket kövel sujtott, sujtsuk menykövel, hogy el ne árulhassák többé háladatlanul a magyar népet.

Fel, fel, magyar nép! hadd tanulja meg a hitvány gonoszság, kivel kezdjen ki?

Fel, fel! kiirtására haza ellenségének, ki szemtelenségében álmódosni mert Magyarország meghódításáról!

És ha ki lesz irtva a gyom, ha lekasálva leend a hitvány bogáncs-csapat, akkor — ha nem előbb — elmegyen Kossuth hozzátok is, Bihar, Békes, Szathmár és Csanád népe, hazámfiai, véreim! hogy megüljék torát édes hazánk letiprott elleneinek.

Elmegyen vendégszerető tájakokra is, megköszönni néktek, hogy szeretétek e hazát, és megülni köztetek — a magyar szabadság ezen tanyáin is — a kivított diadalnak áldomását!

Azért előre barátim, hogy mielőbb érhessek el e nemzeti ünnepély dicső napját, hogy mielőbb élvezhessek a szabadság, egyenlőség és testvériség malasztait, mellyeknek kivívását senki kegyelmének — istenén kívül — hanem saját karjaink erejének fogjuk köszönni.

E szent cél elérésére, az örökkévaló isten és a haza nevében kőtőre kérünk most hazafiak!

Kérünk arra, alakítsatok, minél több önkéntes

csapatokat, mellyek a hazaszeretet szent indulattól lelkesítve vállalkozzanak az ellenség kiirtására; — és menjenek vagy a derék Görgeynek zászlója alá, hová Czegléd, Körös, Kecskemét, Abony, Szolnok, Csongrád, Szentes, Szegvár, Holdmező-Vásárhely lelkes magyar népe ezerekenként özlött, mint a fergeg. — Vagy menjenek N. Becskerekre, hazánk kedveltjéhez, a rácok ostromához, Kiss Ernőhöz, kinek zászlójával a szerencse és győzelem jár.

Kérünk másodsor arra; alakítsatok rendezetek mindenütt az általános népfelkeltést; miszerint készen legyen a nép az első intésre, kimozdulni helyéből, mint az özön víz is lesepenni hazánk szent földéről, ez ország ellenségeit.

Legyen készen a nép, hogy ha közibe lép az ország küldöttje, a szabadság zászlójával; száz ezerek mozduljanak, ki édes hazánkat megmennteni; a nép szabadságát megőrizni.

Álljon készen minden ember, mint készen áll a győzhetetlen Szeged, mellynek ezerei a szabad ég alatt, megesküdtenek a nagy Istenre, hogy e hazát nem engedik szöigává lenni.

A haza szeretet és diadal Istene legyen veletek. — Kelt szegeden october 5-én 1848.

Csernaton.

Mákvirágok.

A gígyóntszal már e lapokban egyszer említett süteményesnél több érdekes nyalánságok találhatók, például Jellasics tábanfött mit Sofienguss, tovább Zicsi-torta kender-szálon; nemkülönbén Ferdinand-sulz, István geléével, és minisiterelnők hors'd'couvers a la Récsel mit einem Manifesten Nachguss. Azonban ezeken kívül más nemü izletesebb csemegék is találtattak, mellyek igen jó étvágy gerjesztők, mint Mártoxius fánkok republicanus beföttel nem különben Madarász tej és Kossuth-crème nem felejtendő a Nyári hachée sem, melly különösen azoknak ajánlható, kik gyomrukkal schwarzgelb alud levekkel elronták. Különös megsemmelésre méltónak mondanak azonban némelleyek — mert magunk még nem látjuk — ugyan ott egy cukrászi-remekmű, melly egy gyönyörű szobort képez, a piedestalle négy oldala négy ábrázalattól áll, az első oldalon látható Zichy Ödön azon helyzetben, mellyel bebizonyítja, hogy ő nem akar független magyar lenni, de sőt inkább a camarillának kész köteles szolgája marad, az aláírat következő „Langsam kommt man auf den Ziel;“ a második oldalon Jellasics áll mint Ferdinand képviselője, s mint ilyen nagyon filigran és impotens alkatu rettenetes Schaffsg'sicht-et vág, s nagy ajaka van; mellette áll Sofie mint márkotányosnő bosszus képpel, s szájából következő szavak jöven ki: „so mag i di mit mehr“ a harmadik oldalon Ferdinand ülegy utszólén ujját szopogatva, alatta e szavak olvashatók „Jetzt kann i mir den Finger abbeissen wenn i a Hunger hab: a negyedik oldal végre híven ábrázolja Latour a kályhalyukban, a magyarizat így szól, der Kriegsminister wie er sein soll. Ezen piedestall-lon áll egy paripa kissé sovány

ugyan, de azért a guter Laufer s alatta nagy dombor faragványu betűkkel a párkányzatra köröskörül írva van a következő: die dankbare camarilla dem Pferdl.

— A rácok elleni csatában elesett Fiáthnak atya gyönyörű tóurt játszott a Jellasics egyik táborának, melly Filippovics vezérlete alatt 3000 mond három ezer emberből állva a fiát vesztett derék őszatyánk lakhelye Aba felé tartott. Hazánkfiának az ellenség ellen volt 128 nemzetőre, mintegy 200 embere a lakosság közül botokkal felfegyverkezve s egy századja a Hunyadi csapatnak; s így összevösen legfelebb 500 embere. Azonban ő nem ijedt meg, hanem fegyveres nemzetőreit a falu előtt hosszában felállítván, várt míg az ellenséget megpillanthatá. Ekkor lóra ült s segédet vevén maga mellé fel és alá nyargalt hangosan osztván parancsait, hogy a 8-dik század balra előre kanyaruljon, a 12-dik század pedig jobbra forduljon. És megkezdé a tüzetetést, azon pillanatban megpendithetvén rohamindulora a 18 dobot, mellyet hátul rejtve tartott, s egyszersmind megráfuvatván a toronyban őszeműl állított trombitással a lovasságnak előnyomulására szolgáló jelt. És mi lett a következő, az ellenség rémültében azt sem tudá mit csináljon s azt gondolván, hogy egy roppant számú láborra akadt szaladt és szaladt, úgy hogy még azon lovasság sem érthette volna be, mellynek trombitáján kívül Fiáth rendelkezése alatt egy ember sem állott. Illjon az a vitéz határőrezred hogy nagyra nőjön.

— Győr vidékén is megszalasztott 3 tüzérünk egy egész csapat Culrassira-t.

Azt mondják, hogy midőn a megszökött nádor dictatorságáról volt szó, Stéfi urfi magát nagy állomásra előre készíteni akarván mindennap nyolcz egész óráig dictalt írnokeinak tolla alá, Deseöffi Emil Alföldi leveleiből.

— Némelleyek azt hiszik, hogy Ferdinand császár ő felsége Schönbrunból csak birkának átöltözve szökhetet meg, mi azonban ezt kétségbe hozzuk miután az állított álruha a felséges ur természeti alakján mit sem változtathat.

Csernaton.

Győr octob. 7.

Barátom!

Egy tábor áll ismét azon helyen hol negyven év előtt a nemes insurrectio dicsősége megbukott tábor lelkesedésre nem kisebb, katonai fegyelemben nem sokkal gyakorlottabb mint amaz, s csatát forró vággyal szemjázó.

Itt vagyok én is vagy 130-ad magammal, kik az úgy nevezett pesti önkéntes csapatot alakítjuk, velünk csatlakozva a derék Burián kapitány vitéz százada, s a szepesi lelkes fiúk, parancsnokul három őrnagy is van mellénk adva, s innen sokszor nem a legösszevágóbbak rendelkezéik.

Egyébaránt kis seregünk nem a legkedvezőbb körülmények közt van. Az olly igen divatban levő félreértés velünk is különös játékot üzött.

Emlékezhetik ön is azon czélra, melly végeit Pestről mind ketten csak nem együtt távoznánk. A képviselőház népfelkeltése határozott Budapest

megvédésére, s katonaságunk támogatására. Karavánokként gondoltuk kivonulni a népet, övedzve inkább lelkesedés mint kényszerítő fegyverrel, s vi-szatérni három négy nap alatt, kezében a szétszórt ellenség rongyolt zászlóval.

Én is kiindultam a derék Lukács-csal, ki nyomdaja szemé yzetének nagy részét magával hozá. Azt véltük, hogy a Martonvásárnál tartózkodott horvát tábor olda a s hátuljára helyeznek, hogy azt tömegünk tekintélyével s hűckben tartjuk.

És mi történik? bennünket pusztá felkelőket, kiknek nagy része hivatalnokok, mivőzek s kézmivesekből állt zászló alá eskedtek a győzelemig végig paradiroztattak a vaczi utcán, szabadság terén, Vasvári aultórt mint ő általa verbuvált katonákat, egy éljent kiáltottak a honvédelmi bizottmány tisztességére.

Ekkor tizenegy óra hosszant megácsorogtatnak, s csak midőn világosan kimondtak, hogy mi mint felkelők, kik éppen a jelen óra veszélye ellen fogtunk fegyvert ha nem vezetnek magunkban elindulunk — vezettek ki Budán tali első faluba Örsre.

A másnapi statio gyöngé csizmaínkat teljesen tönkre tevő. Térdig érő sárban mentünk vak éjben négy órát, s midőn egy faluba értünk, mindenki kereshetett quártélyt a merre látott, mert arról senki nem gondolkodott.

De nem untatom ön e kedvetlenségekkel. Legyen elég megemlítenem, hogy fő tisztünk épen úgy bánt velünk, mintha megfogadva lett volna a bennünk költ lelkesedésnek erővel le hangozására. Rongyolt ruháinkat kellendett kijavítanunk, szükségünk volt némelley nélkülözhetlen eszközökre, mikkel indulásunkkor rövid időre távozás véleményében magunkat ellátni feledéskellott dohány, szipa, kanál és kés, hogy életünket ne vadak modjára szaggassuk, — és négy városon jöttünk keresztül s egyben sem engedtetett egy percnyi idő, hogy könnyebbségünkről gondoskodhassunk.

Szóval állította magát lelkesedésünk, és a haza szent ügye közé mint szemet domb, mellytől vissza húzza önkénytelenül is lábait az ember, s elretten miattok szive sugallatának teljesítésétől.

Hozzájárulván ezekhez a hadi törvényeknek reánk kiterjeszték és fölbölvetésseli fenyegetés, Győr alatt nyílt kitörésre került a dolog, némelleyek elhagytak, de ezek helyett a Zitterbarth feloszlott századából mintegy 24 egyén csatlakozott hozzánk.

Igy lettünk felkelőkből, katonák.

Én nem panaszodom önnek, sőt legelső honfui kötelességemet hiszem teljesíteni, midőn hazám védelmére fegyvert forgatok, hanem a velünk lévő gyárosok, családapákat tekintem, s általában a hitvány állapot, mellybe ezen értelmiségénél fogva jobban méltó városiak helyezvék, s ha előbe nézek az elő nemkészülés miatt egésségünkre károsan ható tábori életre — kénytelen vagyok kimondani, hogy megbocsáthatlan volt és marad a népfelkeltés címé alatt felállított honfikkal illy csunya játékot üzni.

Bevégzem a jeremiádot. Magyunk zászlónk után halálíg a buzgalom nem csökken bennünk, ha budai határ helyett Zágrábba vezetnek is.

A külvilágról itt mit sem tudunk. Ma hallottuk

a bécsi legújabb bírói híré. Hírlapot világgért sem láttunk nem is láthattunk, miután a városokat kerüljük.

A horvát tábor elvonulása, még pedig minden ellenállás nélkül legméltóbb bosszankodásai töltötte be. A bizodalom, olyan emberek iránt kikhez az ígéretnél szorosabb képesek nem kötnék, ha a várt eredménynek éppen ellenkezője történik, nem igen szilárdul. Így érzünk Mőga tábornokra nézve, mivel utunkban találkozánk.

S ha kimenekült Jellacsich a szétszakíthatatlanság gondolt hálóból, mért nem szállított fel gőzösökön táborunk. Idő lett volna elég, hogy Győrnél elébb útját állhassa. Most Mosonyból is kiment, Brucknál áll, s bottal üthetel nyomát.

Bosszankodva hallottuk reggelenként, hogy éppen egy vagy két napi járásnyi távolban sétál előttünk büntetlenül a pártütő tábor. Ugy látszik, egy őrö légh nehezedik felettünk, mely megsemmisíti minden munkálatinkat.

Hova Jellacsich beköszönt, lábainak nyoma mindenütt látszik. Győrött a püspöki palotában volt szállva, s kivonultakor némely házakat fenekig kipusztított, a papság pedig 20 akó jó bort szállított presentbe utána. Madarat tolláról ismerhetni.

Táborunk szembeünlő tömegekben vonul a Dunával párhuzamban felfelé. A honvédek hitványul néznek ki, szerencse, hogy az időjárás még nem igen hideg.

Ad vocem Győr, azt akarom önnek mondani, hogy estve vonulván ide be, bentünket teljes illuminációval, virágkoszorúkkal üdvözölték. Azonban tüzelő fát, s mire feküdjünk szalmát, csak 3, mond három órákor éjjel után szolgáltatott a nagy magyar város. Már inkább csak maradjunk a régienél uralmi előbb szives látás azután illuminatio.

Három éjen háltunk táborban, s láthatja ön, hogy már óntollamat durvábbul forgatom. Azért nem fárasztom tovább a követ, melyen írok, s önnek figyelmét.

Isten önnel.

barátja
Cserző Bencze.

Az ozorai csatateréről.

October 7-én reggeli 11 órákor.

Perczel Mor is elmondhatja: Veni, vidi, vici.
— Az ellenség feltétlenül adta meg magát. —

Adonynál átkelven a Dunán, azt a hirt vettük, hogy Roth tábornok csapatjával, mely körül belől 9000 emberből, 12 ágyúból állott. Seregélyes felé közelget, seregeink azonnal elindultak és Seregélyesnél táborba szállottunk. Abáról menekülőtől értesítettünk, azonban hogy a horvátoknak előcsapatjai Abát megakarták szállani. Rögtön egy század Hunyadi oda indult, hol a felkelő lakosokkal egyesülve, a tisztet lováról lelőtték, többeket elejtettek; a többit pedig megszalasztották. — Ugyanaz nap adta meg magát a bárándi pusztánál egy 1500 emberből álló horvát csapat, mely a jászoktól kísérve Pest felé indított.

Seregélyest odahagyván Abára indultunk, mindég az ellenség nyomában, — a horvátok egy óra járásnyira Soponyán voltak, — éjjel után egyszerre riadót hallunk, minden ember a maga helyére siet, mert közel puskázást hallottunk, mely azonban semmi egyéb nem volt, minthogy a horvátok 5 huszárt futtatván meg, olly rémülésbe jöttek, hogy egymást kezdtek lövöldözni.

Abáról Dég alá mentünk táborozni. A horvátok Kálozdon háltak meg, honnét egy nappal előbb 8000 tolnai felkelő indult Ozora felé. Már Dégen hallottuk, hogy a tolnaiak a Sió partján átkelven, az Ozorai hidat magok után kiszédték. — Tudtuk tehát, hogy az ellenségnek az eddig és nem továbbja eleskezett.

Éjjel után két órákor indítottak meg előcsapatjaink Ozora felé és reggeli 9 órákor egész seregünk hadi rendben felállítva az ellenséggel szemközt állott.

Ekkor Roth alkudozni kezdett és úgy mint Tátznál eleintén azt követelte hogy seregével fegyveresen az ország széléig elmehessen, a mint állítólag Perczel Mór azonban emlékeztette, hogy Tátznál már megizente neki ha föltétlenül meg nem adja magát őt (Róthot) fel fogja skasztatni — hogy őt mint háza árulót tekinti a ki a halálnál mást nem érdemel — ekkor csak azt követelték hogy tiszteljnek hagyasson meg fegyverük, ez sem engedtetett meg, mi után feltétlenül adták meg magukat.

Ekkor érdemtelen biztosunk kinek érdemelt a nemzet méltányolni fogja tudni, a magyar nemzet nagylelkűségének újabb tanúságát személyesítette, így szólván. Hogy pedig önök láthassak milly nagylelkű a magyar nemzet, tartsák meg a tiszték fegyvereiket, és most nagyszerű jelenetek voltunk tanúi, a tiszték t. i. egyszerre mindnyájan a sárga fekete színjeleket öltönytől letépték, magoktól elhányták, mondván: hogy ezen színek alatt többé soha szolgálni nem akarnak, mondták, hogy őket valaminat a szegény népet az átjövöttekre kényszerítették, hogy a népet bitófával,

a nyugdíjazott tiszteket, nyugdíjuk elvesztésével fenyegették.

Seregeinkben a harcviszvágya már legnagyobb fokát elérte volt, elől a rendes katonaság volt felállítva, utánuk mindjárt az Abonyi zászlóalj kik annyira vágta az ütközetre, hogy csak tisztjeik erőlyes fellépésének köszönhetni, hogy előbbre nem nyomultak.

A nép látja most már, hogy csak akarnia kell, és nincs az az ellenség ki vele megvárakozni merészellen. Ezen felkelésnek morális hatása megbecsülhetetlen, mert maga tapasztalta, milly sikerdus annak eredménye. Adja isten, hogy így veszen a magyarnak minden ellensége.

Kiss László.

HIRDETÉSEK.

(3-3)

Ló eladás.

Szénapiacson 396. sz. alatt van egy nemesített vérrű 15 1/2 markos háta, vagy kocsiha is igen használható ló eladó.

Magyar közp. vasut.

Naponkinti indulások 1848-dik szeptember

1-sőjétől fogva további rendelkezésig.

A t. oz. utazók körének, sziveskedjenek legalább egy negyed órával az elindulás előtt a pályaudvarában megjelenni.

Pestről Szolnok felé személyvonat	reggeli 6 óra 30 percz.
" " " " " " " "	tehervonat délelben 11 órákor
" " " " " " " "	személyvonat délut. 1 1/2 óra.
Szolnokból Pestre.	tehervonat reggeli 4 óra 15 percz.
" " " " " " " "	Személyvonat reggeli 6 óra 45 perczkor.
" " " " " " " "	Személyvonat délután 1 óra 45 perczkor.
Pestről Vác felé	reggel 7 órákor.
" " " " " " " "	délután 3 óra 30 percz.
Váczról Pest felé	reggel 8 óra 30 percz.
" " " " " " " "	délután 5 " 45 "

A magyar központi vasut igazgatósága által.

Megjelenik e lap MINDEN ESTE. Előfizethetni e lapra Pesten a Lukács László nyomdájában (Országuton Kunewalder-házban). — A vidéken a postahivataloknál. EGYES SZÁM ára 3 kr. pp.

Felelős szerkeztő Pálfi Albert. — Nyomtatja és kiadja Lukács László. Országut, Kunewalder-ház.